

КОНФЕРЕНЦІЯ “МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ ТА ЕПОХА ІВАНА ФРАНКА”

Триває започаткований у колі львівських учених-франкознавців цикл наукових конференцій “Шляхами Івана Франка”. До ювілейної дати – 200-ліття від дня народження Маркіяна Шашкевича – Національний університет “Острозька академія”, Львівський національний університет імені Івана Франка, Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, Міжнародна асоціація франкознавців, Шашкевичівська комісія у Львові, а також львівське обласне відділення Товариства “Україна – Світ”, організували та провели в межах циклу всеукраїнську наукову конференцію “Маркіян Шашкевич та епоха Івана Франка”.

Науковий форум відбувся 16-17 травня 2011 року в стінах Національного університету “Острозька академія” за особистого сприяння ректора проф. І. Пасічника та першого проректора – проф. П. Крालюка. Організаційний комітет, до складу якого ввійшли, крім П. Крालюка, також професор Львівського національного університету імені Івана Франка, голова Міжнародної асоціації франкознавців М. Гнатюк, завідувач відділу нової історії України Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України, співголова Шашкевичівської комісії у Львові Ф. Стеблій, професор Львівського національного університету імені Івана Франка, голова Львівського відділення Товариства “Україна – Світ”, співголова Шашкевичівської комісії у Львові Б. Якимович, професор Львівського національного університету імені Івана Франка В. Корнійчук і доцент Львівського національного університету імені Івана Франка Б. Тихолоз, запланував один день наукової та один – екскурсійно-пізнавальної програми.

Роботу конференції на пленарному засіданні доповіддю “Маркіян Шашкевич – натхненник і організатор соборницької місії “Руської трійці” розпочав Ф. Стеблій. Історію та аспекти діяльності “Руської трійці”, самого Маркіяна Шашкевича, а також проблеми й досягнення шашкевичезнавства від часів Івана Франка до наших днів було розглянуто в доповідях М. Шалати “Русалка Дністровая” в добі Івана Франка”, П. Крालюка “Давньоруські та докозацькі міфи у творчості діячів “Руської трійці” та Антона Могильницького”, Н. Федорака “Актуальні проблеми шашкевичезнавства і стан видання спадщини Маркіяна Шашкевича”, М. Ільницького “Маркіян Шашкевич у поетичних текстах Івана Франка”, М. Гнатюка “Злети і падіння Якова Головацького” та Р. Василюшина “Іван Вагилевич та Кость Вагилевич: перегук віків”.

На секційних засіданнях було виголошено такі доповіді: В. Горинь “Витоки культу Маркіяна Шашкевича”, Б. Тихолоз “Пафос “жадання життя” у поезії Маркіяна Шашкевича, Тараса Шевченка та Івана Франка”, В. Корнійчук “Облога Львова в поетичній інтерпретації Маркіяна Шашкевича та Івана Франка (епізоди Визвольної війни 1648 і 1655 рр.)”, М. Легкий “До історії перекладів Короледвірського рукопису українською мовою: Маркіян Шашкевич та Іван Франко”, Я. Мельник “Читанка” Маркіяна Шашкевича: тексти і контексти”, П. Шкраб'юк “Маркіян Шашкевич і козацька традиція в Галичині”, Б. Якимович “Традиції Маркіяна Шашкевича у творчості Андрія Чайковського”, С. Пахолко “Маркіян Шашкевич у фалеристичних пам'ятках початку ХХ ст.”, В. Івашків “Українська література в оцінках Якова Головацького 1850-1880-х рр.”, Л. Ільницька “Русалка Дністровая” (1837) у приватних колекціях (шляхами розшуку)”, Т. Андрусак “Українська правова думка Галичини першої половини ХІХ ст.”, В. Микитюк “Омельян Огоновський – шашкевичезнавець”, О. Мартин “Михайло Стефанівський – автор пам'ятного знака Маркіянові Шашкевичу”.

Під час завершальної дискусії не раз було наголошено на соборницькій місії Маркіяна Шашкевича як продовжувача часів і діянь творців Галицько-Волинської держави князів Романа Мстиславича, Данила та Василья Романовичів. Символічного значення набуває і факт поновлення тісних наукових стосунків між Львовом і Острогом – двома найбільшими центрами українського інтелектуального життя кінця ХVІ – початку ХVІІ ст.

Назар Федорак
м. Львів

Отримано 6 червня 2011 р.

ТВОРЧІСТЬ В.ПІДМОГИЛЬНОГО НА ТЛІ РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

2 лютого 2011 р. виповнилося 110 років від дня народження видатного українського письменника, прозаїка й перекладача, активного учасника літературного процесу в Україні 1920-х – початку 1930-х рр. До цієї події було приурочено другу (із присвячених В. Підмогильному) всеукраїнську наукову конференцію у Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара,

яка відбулася 17-18 лютого ц. р. (першу було проведено у лютому 2001 р. з нагоди 100-річчя від дня народження письменника). У цьогорічній науковій конференції на тему "Творчість В. Підмогильного на тлі розстріляного відродження" взяли участь літературознавці з Києва, Бердянська, Запоріжжя, Кам'янець-Подільського, Одеси, Полтави, Сімферополя, Слов'янська, Харкова, Дніпропетровська.

Пленарне засідання конференції відкрили проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти й виховання молоді ДНУ імені Олеся Гончара проф. *В. Іваненко* та декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ імені Олеся Гончара проф. *І. Полова*. Вони відзначили актуальність дослідження творчості В. Підмогильного на сучасному етапі, інноваційність методологічних підходів до її осмислення, напрямки роботи конференції. Про значущість постаті В. Підмогильного в українській культурі, її зв'язок з європейською літературною елітою йшлося у словах-привітаннях *Лесі Степовички*, голови правління Дніпропетровської обласної організації НСПУ, та *С. Бондаренка*, поета, заступника головного редактора "Літературної України", що були завершені їхніми поезіями-посвятами В. Підмогильному.

Науково виваженими були доповіді, виголошені на пленарному засіданні: "Екзистенціалізм як творчий та інтерпретаційний метод і як мода (на прикладі творчості В. Підмогильного)" *М. Васьківца* (Кам'янець-Подільський), "Катастрофізм як сюжетна основа прози Валер'яна Підмогильного і Бруно Шульца" *О. Харлан* (Бердянськ), "Концепція людини і світу в малій прозі В. Підмогильного" *О. Каліниченко* (Харків), "Своєрідність образу головного персонажа роману В. Підмогильного "Місто": спроба психологічної інтерпретації" *М. Сподарця* (Харків). Із зацікавленістю сприйняли присутні розповіді автора низки розвідок, присвячених письменникам – вихідцям із Катеринослава початку ХХ ст., краєзнавця *М. Чабана* про роботу над упорядкуванням книжки "Нащадок степу. Спогади про Валер'яна Підмогильного" та журналіста *Ю. Пшеничного* про маловідомі факти із життя письменника. Згадали присутні на пленарному засіданні науковців, учителів, студентів-філологів розвідка про непересічність особистості В. Підмогильного, його самотність у контексті національної та європейської літератур письменника й літературознавця *М. Слабошпицького*.

Органічним – адже В. Підмогильний свого часу був одним із авторів українського словника "Фразеологія ділової мови" (у співавторстві з поетом Є. Плужником) – було вручення на пленарному засіданні М. Слабошпицьким як виконавчим директором Ліги українських меценатів "Подячних дипломів за високу громадянську позицію, виховання у молоді почуттів патріотизму та любові до рідної мови" активістам відкриття і проведення конкурсу знавців української мови ім. Петра Яцика (що теж відбувся на сцені Палацу студентів ДНУ імені Олеся Гончара 9 листопада 2010 р.) деканові ФУІФМ ДНУ І. Попові, директору обласного центру історії та розвитку української мови ДНУ імені Олеся Гончара доцентів Н. Голіковій, доценту кафедри української мови ДНУ імені Олеся Гончара Н. Левун та ін.

На конференції працювали секції "Естетична система творчості Валер'яна Підмогильного", "Компаративний вимір прози В. Підмогильного", "Жанрово-стильові пошуки і знахідки української прози 20–30-х рр. ХХ ст.". На засіданнях секцій розглядалися проблеми ідейно-естетичного, психологічного дискурсу прози В. Підмогильного, її традицій і новаторства в контексті екзистенціальної та інтелектуальної української та європейської прози 1920–1930-х рр., що були оприєвлені в доповідях *В. Нарівської* "Іван Босий" В. Підмогильного в контексті культури босячства" (Дніпропетровськ), *Н. Заверталюк* "Літературне життя 20-х років ХХ ст. в художній інтерпретації В. Підмогильного та Олеся Досвітнього" (Дніпропетровськ), *Т. Бандура* "Поетика психологізму в інтелектуальних оповіданнях В. Підмогильного" (Одеса), *Т. Хом'як* "Художнє моделювання голоду в Україні у 1921–1922 роках у малій прозі В. Підмогильного" (Запоріжжя), *О. Хамедової* "В. Підмогильний і Б. Антоненко-Давидович: поетика діалогу" (Донецьк), *І. Терехової* "Танатологічні мотиви в прозі В. Підмогильного та М. Костомарова" (Сімферополь), *Н. Олійник* "Особливості вираження авторської позиції в ранніх повістях А. Головка і оповіданнях В. Підмогильного" (Дніпропетровськ), *І. Кропивко* "Жанрово-стильові особливості малої прози В. Підмогильного" (Дніпропетровськ), *Н. Гордонюк* "Семіотика одягу в романі В. Підмогильного "Місто" (Дніпропетровськ), *С. Ленської* "Естетика експресіонізму в малій прозі В. Підмогильного" (Полтава) та ін. Усього на засіданнях секцій було заслухано та обговорено близько 30 доповідей. Матеріали конференції будуть опубліковані цього року у збірнику наукових праць "Таїни художнього тексту".

Для учасників і гостей конференції було продемонстровано два документальні фільми, один із яких – "Розстріляний. Відродження" – аматорський, створений студентами та викладачами факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ імені Олеся Гончара. У перервах між пленарним і секційними засіданнями учасники й гості переглянули виставу "Невеличка драма" (за романом В. Підмогильного) студентського театру "Відлуння" (керівник – доц. О. Гонюк), оглянули експозицію раритетних видань творів письменника, передусім катеринославського періоду його життя, у музеї "Літературне Придніпров'я", вклонилися місцям, де вчився і працював В. Підмогильний до 1920 р., відвідали пам'ятку архітектури ХVIII ст. Преображенський собор.

*Нінель Заверталюк, Наталія Олійник
м. Дніпропетровськ*

Отримано 16 червня 2010 р.